

חבורה של נערים

מי הם? מה

חסרות תיחוחם ודמיון. הם היו שופכים על האובייקט דלק מג'ריקנים, ומעלים אותו באש, כאשר אחדים מהם שומרים בחוץ. מדוע ביצעו הנערים את אשר ביצעו? אם עוקבים אחר כל פעולותיהם של בני החבורה במשך ארבע השנים שבהן פעלה, כלומר, משנת 1974 עד 1978 עת נעצרו, נראה שאין כל רצף במעשיה. בעת החקירה התגלה לתביעה, כי במשך השנים עשו בני החבורה מעשים של ונדאליזם וברבריות, חסרי כל טעם ומשמעות. מעשים שאיש לא נהנה מתוצאותיהם. בחומר שהיה לפני התביעה נמצאו האשמות כי הם הרעילו בריכות דגים בקיבוצים. הם לא אספו את הדגים, לא אכלו אותם ולא מכרו אותם. היה זה הרס לשמו. אחת האשמות אומרת כי סגרו את החימום לבית-אימון לאפרוחים, ובכך גרמו את מותם של 500 אפרוחים. אחד מהם נאשם כי רוצץ את ראשו של עגל במהלומת מוט ברזל, סתם כך, לשם כיף. על כל המעשים הללו לא הועמדו כלל לדין, כי התביעה חשבה ובצדק, שאם תעמים על התיק המסובך כל כך הרבה אישומים, הוא לא ייגמר לעולם. גם כך היו בתיק עשרות פרטי אישום, נגד שבעה נאשמים. דבר שהצריך עבודה מאומצת של התביעה.

נערות יפהפיות

וגברים גיבורים

כ אשר התארגנה החבורה היו חברים, שנסרו מבתי-הספר, בגיל גיוס, וסבלו בוודאי תסכול חברתי וכלכלי. את גיבוריהם מצאו בשחקני הקולנוע. גם הם רצו לנסוע במכוניות מהירות, לחבק נערות יפהפיות ולהיות גיבורים. הדרך היחידה שהיתה פתוחה בפניהם להוכיח את עצמם היתה דרך פשע. בעולם העסקים הישראלי לא היו להם כל סיכויי התקדמות. הם יצרו כנופיה של נערים מתוסי כלים, שיחקו בממשלה, מינו שרים ומזכירים. היה להם גיבור, אורי גולברג, אשר תילק את כספי הפריצות והגניבות בין כולם. היה להם שרת-חבורה, משה מאיר (עדי-המדינה), שדאג להספקת רכב גנוב לחבורה לכל צרכיה. היה שרת-החקירה לאות, יעקב בלדוט, אשר היה ממונה על גניבות חקלאיות, בעיקר כבשים, בקר ופירות ממשעים. אך המנהיג והרוח החיה בכנופיה היה ללא ספק אדם מיסטריוזי, שלא נאשם בתיק כלל. יוסף עניו, צעיר בן 26, ליד הארץ, בן למישפתה יוצאת פרס. להוריו בית-דפוס בשכונת התיקוה. עניו הבורקות של עניו מסתירות מאחורי ריחן אישיות מוזרה ומעוררת שאלות. לפי הסיפורים היה הוא המודיע המיסטרי שמסר את החבורה לידי המיטרה. היה זה גם הוא שכתב מיכתבים בעילום שם למערכת הארץ, שבהם הצהיר כי הוא יודע מי ביצע את השריפות הגדולות בבת-הסוהר. במשך השנתיים האחרונות, גם בעת ביצוע השריפות האחרונות היו עניו בבית-הסוהר. הוא נשלח לשם על התפרצות למחסן צבעים וגניבתם. אך גם מבית-הסוהר המשיך להיות המנהיג הבלתי-מעורר של הכנופיה. יעידו על כך מיכאל תבים שונים שהוצגו בבית-המישפט מחברי רי הכנופיה אליו. כינויו בחבורה היה "קמפיץ". וכולם התייחסו אליו ביראת-כבוד.

הוא לא נאשם במישפט. אולי מפני שהיה בבית-הסוהר בעת השריפות הגדולות, ואולי מסיבות אחרות. אך הוא הופיע במפתיע לתת את עדותו. בעת סיכומיהם של התובעת פנינה דבורין, נכנס עניו לאולם, או כבר היה משוחרר מבית-הסוהר. וכך ללא שמירה, הופיע בבית-המישפט ונתן את עדותו מעל דוכן העדים. את עדותו אפי' שר לשכס כמעט במישפט אחד: "איני יכול לענות, כי אני עלול להפליל את עצמי".

בספק דינם התייחסו אליו השופטים ואמרו כי הוא היה כנראה מנהיג בעל אישיות כריזמאטית, והאינטליגנטי היחיד די בין אנשי החבורה. יתכן כי הוא הי' לווייתן שאליו התלווה השופטים בגור דינם, וכל האחרים, הנאשמים היו דגי הרקל.

קרגל? ורד? מרט? הארץ? - הנבאים נזעקים להצלה

למבצעים. אם היו מי שחשדו בתחילה כי כנופיית מע"ץ היתה הזרוע המבצעת של העולם-התחתון, או כי היו קשורים בי' איזו שהיא דרך לפשע המאורגן במדינה, הרי הדבר הופרך לחלוטין במהלך המישפט. הם הסבירו את מניעיהם לשריפות בטענות לידותיות וחסרות-היגיון. את בניין מוס שרפו כדי להסתיר גניבת כלי-עבור דה. הם פרצו לתוכו קודם לכן וגנבו כלי-גנבות עבור אחד מהבריהם. וכדי לחפות על הפריצה שרפו את בניין. את בניין עיתון הארץ שרפו מפני שדיעותיו היו מנוגדות לדיעות הליכוד. את מועדון השור מרה-צעיר בידיאליותו שרפו מפני שלא רצה לקבל חברים משכונת התיקוה. בפסק-הדין ציין השופט בנימין כהן, כי לא מצא כל מניע להצתות.

מהלומת מוט על ראש העגל

ר מת החיים שלהם העידה כי לא הרי וזיחו ממון רב. הם אומנם נסעו לטיור לים בגליל, בהרמון ולקיבוצי הצפון. אך בדרך-כלל עשו זאת ברכב גנוב, או בגיפ של יוסף עניו שקרא בשפתם "חזוליט". את הדלק, שקראו לו "חמצן", היו גנבי בים, ומסתירים לעת הצורך במצבור שיהיה ב"מערב הפרוע", שטח בעל צמחיה עבותה באבו-כביר. "המיפקדה" שלהם הי' תה בניין רעוע ברחוב עבאס בשכונת התיקוה. מפעם לפעם היו אחדים מהם שוכרים בשכונה דירה וזלה למגורים. ההצתות ושאר העבירות שביצעו היו

תוך בריכת התנינים בגן-החיות. השופט שאל אותו אם המיטרה לא הכניסה אותו גם לכלוב האריה, ועניו ענה, מבלי להניד עפעף, כי הם ניסו, אך לא הצליחו. צעיר אחר, יוסף רחמים, הרחיק לכת עד כדי כך שבלע חבילת סיכות מתוך קעריית שעמדה לידו במיטרה והוחש לי' בית-חולים. לדבריו, רצה להתאבד בגלל המכות והעינויים שהמיטרה גרמה לו. אחרי חודש תמים של חקירות מפורכות החליטה הפרקליטות כי יש בידה די חומר להעמיד לדין שבעה מתוך כל אותם שנעצרו. רו. אחד, משה מאיר, הפך עדי-מדינה ומסר את גירסתו נגד חבריו. כל השאר מסרו אף הם הודאות בהצתות שונות. כולם, מלבד עוזי ערמי, ואכן, בסופו של המישפט היה זה עוזי בלבד שיצא זכאי.

בעת הבחורים שישבו על ספסל הנאי שמים היו רחוקים מאד מהדמיון המפחיד וההירואי כימעט שנתנו להם אמצעי-התיק שורת. כולם בשנות העשרים הראשונות לחייהם, בנים למישפחות מרובות ילדים, ומעוטות אמצעים. מרביתם חסרי השכלה מינימלית, חסרי מיקצוע, וכולם, מלבד אחד, היו עריקים מצה"ל בתקופה זו או אחרת. זה, כנראה, גם היתה הסיבה למתן השם מע"ץ לחבורה.

אפילו השופטים, שישבו מולם במשך שבעות רבים בעת המישפט, התרשמו כך. הנשיא, בנימין כהן, הביע את דעתו זו במפורש בעת סיכומיה של התובעת, ואמר "הרי הם פרימיטיוויים".

במהלך המישפט הסתבר, כי השריפות הענקיות, שכליו בעשן סכומי עתק של מיליוני לירות, לא הביאו כל רווח כספי

רעש גדול, ותוך שימוש בכל כלי-התיקשורת, גילתה המיטרה באוגוסט '78 שתפסה כנופיה, המאורגנת בצורה צבאית, אשר גרמה לשריפות גדולות של בניין רהיטי מרט, עיתון הארץ, בית חרר-שת ורד, ומיפעל קרגל. סכום הנזק לקרגל בלבד היה יותר מ-300 מיליון לירות. יום יום עסקו כותרות העיתונים בסיפורי מע"ץ. ייחסו להם כימעט כל מעשה עבירה שלא נפתר עד אז. ההרגשה שנוצרה בציבור בעיקבות מסע פירסום זה היתה כי נתגלו מקורות הפשיעה והנזקים של מדינת ישראל. רק יעצרו את אנשי מע"ץ (מועצת עריקי צה"ל - זה היה שמה של החבורה), ומייד ישתנה מצבה של החברה בישראל לטובה.

בפשיטה מיוחדת נתפסו 28 אנשים, אשר הוחקו במעצר ונחקרו במשך חודש תמים על-ידי צוות מאומן של אנשי מיש-טרה. התפיסה באה בעיקבות מידע חסוי שנמסר למיטרה על חברי הכנופיה. מידע זה נשאר חסוי גם בבית-המישפט עקב מיסמך שהוגש מות שרי-פנינים.

מרבית העצירים היו תושבי שכונת-התיקוה. חלקם ישבו באותו זמן בבתי-סוהר בגלל עבירות אחרות. גם האסירים הובאו למעצר ונחקרו על קשריהם עם החבורה. כאשר הובאו העצירים לפני שופטים להארכת מעצרים, ולחץ מתלוננים בעיקבות על מכות, עינויים ולחץ שוהפי עלו עליהם מצד חוקריהם. אחד מהם, יוסף עניו, שנקרא בכנופיה הקמפיץ, ושנחשד כראש הכנופיה, אף הרחיק לכת והתלונן לפני השופט דוד בריאופיר, כי על מנת לשבור אותו, זרקוהו השוטרים בלילה ל-